

Veřejný ochránce práv
JUDr. Otakar Motejl

V Brně dne 24. března 2005
Sp. zn.: 3037/2003/VOP/ŠSB

Vážený pane vrchní řediteli,

obracím se na Vás a dovoluji si Vás požádat o součinnost v souvislosti s šetřením podnětu Ing. F. K., bytem . Ing. K. vyjádřil nespokojenost s postupem správních úřadů, konkrétně Pozemkového úřadu v Břeclavi, Katastrálního úřadu v Břeclavi (dnes označeného jako Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj se sídlem v Brně, katastrální pracoviště Břeclav) a Městského úřadu, odboru životního prostředí. Podstatou jeho stížnosti bylo jednání dotčených úřadů, v důsledku kterého došlo, dle jeho názoru, k legalizaci znehodnocení pozemků bývalého pozemkového katastru p.č. , p.č. p.č. to vše v k.ú. V B, investorem stavby umělé vodní nádrže V B, bez toho, aniž by s ním byla uzavřena dohoda o majetkověprávním vypořádání k pozemkům, které byly výstavbou předmětné vodní nádrže dotčeny.

V průběhu šetření jsem zjistil, že stavba „Z P“, 3. stavba“, jejíž součástí je vodní nádrž „V B“ (povolená rozhodnutím tehdejšího ONV Břeclav, odboru VLHZ čj. Vod. 3495/3/77-405/Po ze dne 6. 3. 1978), doposud nebyla zkolaudována. Kolaudační řízení bylo zahájeno k návrhu Zemědělské vodohospodářské správy u Okresního úřadu Břeclav, referátu životního prostředí, dne 23. 9. 2002. Ing. K. byl správním orgánem vzat za účastníka řízení. Probíhající kolaudační řízení pak bylo na základě námitek vznesených účastníky řízení přerušeno rozhodnutím okresního úřadu čj. vod.2481/1/02-231.2/HZ ze dne 30. 12. 2002 a žadatel byl vyzván k doplnění. Vzhledem k tomu, že tak neučinil (ve lhůtě ani později), řízení zůstává více než dva roky přerušené. Tuto skutečnost jsem proto kritizoval ve své zprávě o šetření ze dne 27. 5. 2004 a vytknul ji Městskému úřadu Břeclav, odboru životního prostředí, který se stal po zániku okresních úřadů příslušným vodoprávním orgánem.

V reakci na tuto zprávu pak Městský úřad Břeclav, odbor životního prostředí, označil rozhodnutí o přerušení řízení za problematické, s čímž souhlasím. Ve svém závěrečném stanovisku proto navrhuji jeho přezkoumání dle § 65 správního řádu.

Vodoprávní úřad však dále vyjádřil pochybnosti, zda je Ing. K. účastníkem kolaudačního řízení, když uvedl následující:

„V průběhu celého kolaudačního řízení vodoprávní úřad projevil maximální vstřícnost vůči Ing. K. na všechny jeho požadavky bylo vždy reagováno, byly zodpovězeny veškeré jeho dotazy, ať už písemnou formou či ústně při jeho osobních návštěvách, a rovněž mu byly poskytnuty veškeré požadované dokumenty ze spisu (fotokopie), a to i přesto, že se vodoprávní úřad domnívá, že Ing. K. není oprávněným účastníkem řízení. Stavební zákon jasně stanovuje účastníky kolaudačního řízení, mezi něž patří majitel pozemku, na němž se stavba nachází.

V případě vodní nádrže je však stavbou ve smyslu vodního zákona pouze těleso hráze, náпустný a výпустný objekt a jiné technické prvky. Pozemky stěžovatele se však nenachází pod hladinou stálého zatopení, ale v oblasti retenčního, respektive ochranného prostoru nádrže. Není na nich tedy umístěna žádná stavba, a tudíž postavení stěžovatele jako účastníka kolaudačního řízení stavební zákon vylučuje (§ 78 stavebního zákona). Na této skutečnosti nic nemění ani to, že okresní úřad po celou dobu řízení s Ing. K. i jako s účastníkem řízení jednal. Status účastníka, a z toho plynoucí soubor práva povinností, totiž náleží tomu, koho za účastníka řízení stanoví zákon nikoli správní orgán. (Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 5/2004).“

Se závěrem vodoprávního orgánu, že v takovém případě, kdy stavba není umístěna na pozemcích Ing. K. nelze jej považovat za účastníka řízení o kolaudaci stavby vodní nádrže, souhlasím. Dle vyjádření vodoprávního úřadu jsou za stavbu vodní nádrže ve stavebně-technickém slova smyslu podle vodního zákona považovány pouze těleso hráze, náпустný a výпустný objekt a jiné technické prvky, přičemž na pozemcích Ing. K. žádný z těchto prvků umístěn není. Dle mého soudu však vodní zákon, ani jeho prováděcí předpisy jednoznačně nevymezují, co přesně lze rozumět stavbou vodní nádrže. Podle ustanovení § 55 vodního zákona jsou vodními díly stavby, které slouží ke vzdouvání a zadržování vod, umělému usměrňování odtokového režimu povrchových vod, k ochraně a užívání vod, k nakládání s vodami, ochraně před škodlivými účinky vod, k úpravě vodních poměrů nebo k jiným účelům sledovaným tímto zákonem. Dle odstavce 1 písmena a) téhož ustanovení jsou vodními díly zejména přehrady, hráze, vodní nádrže, jezy a zdrže. Z takového vymezení je zřejmé, že některé technické prvky, např. hráze, jsou vodním dílem jak samy o sobě, tak mohou být součástí vodního díla jiného (např. přehrady nebo vodní nádrže). Z toho ale nelze, dle mého soudu, dovodit, že určitá komplexní vodní díla (právě jako přehrady či vodní nádrže) lze nebo dokonce je nutno „roztříštit“ na jednotlivé technické prvky a ty pak posuzovat jako oddělené stavby.

Vyřešení otázky, co je, či není stavbou vodní nádrže a zda tato stavba je umístěna i na pozemcích Ing. K. však považuji za nezbytné pro další průběh řízení. Je nutné, aby se vodoprávní orgán s otázkou účastnění v řízení o kolaudaci vypořádal. V žádném případě nelze tolerovat postoj úřadu, kdy vyslovuje důvodné pochybnosti stran naplnění podmínek pro účastnění u osoby Ing. K. ale stále s ním jako s účastníkem řízení jedná. Pokud vodoprávní úřad vychází z úvahy, že z hlediska stavebně-technického uspořádání stavby vodní nádrže tato nezasahuje na pozemek ve vlastnictví Ing. K., pak stěžovatel nenaplnuje předpoklady pro to, aby se mohl ve smyslu § 78 odst. 1 písm. d) stavebního zákona stát účastníkem řízení o kolaudaci. Je přitom třeba si uvědomit, že kolaudační řízení je správním řízením se specificky vymezeným okruhem účastníků. Správní orgán svým rozhodnutím nemůže rozšířit okruh účastníků nad rámec stanovený zákonem. Navíc, jak judikoval Ústavní soud ČR (Pl. ÚS 2/99), nelze v tomto případě použít ani ustanovení § 14 odst. 1 správního řádu¹, neboť, dle názoru ústavního soudu,

¹ Ustanovení § 14 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád)

(1) Účastníkem řízení je ten, o jehož právech, právech chráněných zájmech nebo povinnostech má být v řízení jednáno nebo jehož práva, právech chráněných zájmy nebo povinnosti mohou být rozhodnutím přímo dotčeny; účastníkem řízení je i ten, kdo tvrdí, že může být rozhodnutím ve svých právech, právech chráněných zájmech nebo povinnostech přímo dotčen, a to až do doby, než se prokáže opak.

specifická definice účastníků určitého veřejnoprávního řízení vylučuje obecné vymezení účastníků správního řízení dle výše uvedeného ustanovení správního řádu.

S ohledem na výše uvedené jsem se rozhodl požádat o součinnost Ministerstvo zemědělství jako ústřední orgán státní správy na úseku vodního hospodářství, a obracím se tak na Vás s žádostí o informaci, zda se ministerstvo, např. v rámci poskytování metodické pomoci podřízeným orgánům státní správy, již v minulosti vyjadřovalo k obsahu pojmu stavba vodní nádrže a jakým způsobem jej vymezilo (zejména, zda stavbu vodní nádrže pojímá jako komplex nebo zda za stavbu označuje pouze jednotlivé technické prvky). Pokud ne, dovoluji si Vás v souladu s § 16 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, požádat o zprostředkování stanoviska Ministerstva zemědělství v této věci, zejména s přihlédnutím k tomu, které pozemky lze považovat za pozemky, na nichž je stavba vodní nádrže umístěna.

Závěrem bych Vás chtěl požádat, zda by bylo možné zaslat Vaši odpověď do 30 dnů od doručení tohoto dopisu ke shora uvedené spisové značce.

Děkuji za spolupráci a jsem s pozdravem

Vážený pan
RNDr. P. P. CSc.
vrchní ředitel sekce vodního hospodářství
Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17
117 05 Praha 1

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112

